

Evangelizáció

Lekció: Zsolt. 24.
Textus: Mt. 27.15-26

2001. okt. 7.
Gazdagrét

A hiábavaló kézmosás

Ki mehet Isten színe elé, ki léphet be jelenlétébe, ki lehet közösségben vele, ki állhat meg előtte? - kérdezi a zsoltáros (Zsolt. 24.3). Az ártatlan kezű, a tiszta szívű, az igaz ember - hangzik a válasz. A kéz és a szív nem két különböző dologra vonatkozik. Mindkettő az ember lényére irányítja a figyelmet. A szív az ember benső életének, a kéz pedig külső cselekedeteinek jelképe. E kettő azonban lényegileg egy. Benső irányultságunk és "külső" cselekedeteink nem állnak ellentétben egymással.

Az imént látott jelenet arra a látható "kézre" irányította a figyelmünket, amelyet a mögötte láthatatlanul megbúvó "szív" irányít. A Teremtő arra adta a kezet, hogy adjon, segítsen, szeressen, védjen. Megfelelő szívet, irányultságot is adott hozzá. Mi azonban, kezeinkkel elragadunk, bántalmazunk, gyűlölettel cselekszünk, támadunk. A probléma gyökere azonban nem a kezünkkel van. Sokkal mélyebben megbúvó baj, romlottság van bennünk. Pilátus története erre világít rá.

A kézmosás mozzanatára figyeljünk. Ezt az eseményt az evangélisták közül csak Máté jegyzi fel. Egyetlen mozzatról van szó, amely mozdulat azonban nagy erővel mutatja be és ragadja meg Pontius Pilátus korrupt lényét és viselkedését.

I. A kézmosás Pilátus bűnösségére világít rá

Pilátus ártatlanságát kívánja demonstrálni. Tüntetőleg mossa a kezeit, kinyilvánítva ezzel, hogy ő tiszta. Közben azonban maga sem bizonyos ezen dolog felől. Pilátus nem mondhatta, hogy nem tudja mit tesz. Egyértelműen tudatában volt annak, hogy igaz embert ítél el és ad át a kivégzésre. Ő maga nyilvánítja Jézust bűntelennek a bírói székben ülve. A római helytartó megpróbál küzdeni az igazság érdekében. Figyeljük meg, hogy Pilátus nem az az ember, aki - amikor Jézust elévezetik - cinikusan megrándítja vállát, és minden lelkiismereti probléma nélkül azonnal átadja a kivégzőinek.

Először azzal próbálkozik, hogy - a közelgő zsidó ünnepre való tekintettel, amikor egy foglyot szokás volt szabadon bocsátani - Jézust ajánlja fel a tömegnek. Szembeállítja vele Barabbást, akit valamilyen köztörvényes vétség miatt ítélték el. Pilátus úgy gondolkodik, hogy ha ezzel világossá teszi, hogy Jézusban semmi bűnt nem talál, és ezt látja a tömeg is, bizonyára az igazat akarják, nem a bűnöst. A helytartó azonban tévedett: *"A főpapok és a vének azonban rávették a sokaságot, hogy Barabbást kérjék ki, Jézust pedig vessétsék el."* Pilátus tovább küzd az igazságért: *"Erre a helytartó újra megkérdezte őket: Mit kívántok, melyiket bocsássam szabadon?"* Majd amikor a felbőszített tömeg Barabbásért kiált, egy újabb, kicsit már erélytelen próbálkozás követi: *"Mit tegyek akkor Jézussal, akit Krisztusnak mondanak? - Feszíttessék meg!"* Pilátus újra meg újra megpróbál kitérni a vezetők akarata elől: *"De mi rosszat tett?"* - mindez azonban hiába. Kórusban zúgják: *"Feszíttessék meg!"*.

Pilátus nem akarta elítélni Jézust. Miközben ezek történnek, egy furcsa üzenetet kap feleségétől: *"Ne avatkozz ennek az igaz embernek a dolgába, mert sokat szenvedtem ma álmomban miatta."* A feltehetőleg babonás rómaiakat egyfajta félelem járta át. János evangélista írja le részletesebben Pilátus belső küzdelmét. Látszik, hogy fél elítélni ezt a különös valakit, aki némán áll ítélője előtt, azonban fél a tömegtől is, valamint félti a befolyását is.

Végül úgy dönt, hogy kiadja Jézust. Tudja, tudnia kell a szíve mélyén, hogy mit tesz. Tudja, hogy vétkes. Éppen ezért mossa meg kezeit látványosan. A szimbólikus cselekedet arra hivatott,

hogy igazolja, de valójában leleplezi őt. *Akinek mások előtt kell tüntetőleg mosni a kezeit, az gyakran tisztában van azzal, hogy vétkes.* Az mosakszik, aki mocskos, és az mentegetődzik, aki vétkes. A tisztaságnak ez az erőteljes hangoztatása, láttatása, bizonyítása arról szól, hogy valami nincs rendben. Pilátus, azzal, amivel ártatlanságát akarja bemutatni, bűnösségéről tesz bizonyosságot.

Gondold végig, hogy vajon te is nagy "kézmosásban", "tisztálkodásban", azaz mentegetődzésben vagy-e. Az önmagad tisztaságáért, ártatlanságáért folyó harc nem leplez-e le? Ki az a személy, melyik az a helyzet, ahol magasra emeled kezeid, mondván: én bizony tiszta vagyok?

Talán semmi nem irányítja jobban gondolataid, érzelmeid, cselekedeteid, mint az önigazolás. Nyomorult az az ember, aki önmagát próbálja megtisztítani, mert hiába. Arany János az Ágnes asszony balladájában csodálatosan festi le ezt a kízó hiábavalóságot:

*"Mert hiában tiszta a gylcs,
Benne többé semmi vérjel:
Ágnes azt még egyre látja
S épen úgy, mint akkor éjjel.
Óh! irgalom atyja, ne hagyj el!"*

*....
És ez így megy évről-évre,
Télen-nyáron, szünet nélkül;
Harmat arca hő napon ég,
Gyöngye térde fagyban kékül.
Óh! irgalom atyja, ne hagyj el!"*

Vajon Pilátus, dacára annak, hogy látványosan mosta kezeit, megszabadult a kintől?
Vajon a folyamatos "kézmosás" nem annak a jele, hogy nem tiszta a lelkiismereted? Pilátust leleplezi a színpadias jelenetbe illő kézmosás.

II. A kézmosással Pilátus elhatárolódni próbál

Pilátus, nem tudta jobb belátásra bírni a főpapokat és a feldühített, vérszomjas tömeget: "... *amikor látta, hogy nem ér el semmit, sőt a forrongás egyre nagyobb lesz,*" úgy dönt, hogy megteszi, amit követelnek. De nem vállalja érte a felelősséget, mondván: *"Ártatlan vagyok ennek az igaz embernek vétkétől"* és közben mossa kezeit. Teljesen nyíltan, őszintén, egyértelműen elhatárolódik Jézus kiszolgáltatásától. Neki nincs köze az ügy végkifejletéhez, mindenki hallhatja és láthatja, hogy ő mást akart. Ezt jelképezi a kézmosás.

De vajon megteheti-e ezt Pilátus? Az, aki a bírói székben ül és döntéseket hoz, bármilyen nyomásra is teszi ezt, vajon mondhatja-e, hogy ez nem az ő döntése, hanem a többieké? Átháríthatja-e a felelősséget a helytartó? Demonstrálhatja-e mindezt a kézmosás mozdulatával?

Az Ószövetségben olvasunk arról, hogy bizonyos esetekben a kézmosás hivatott jelképezni az ártatlanságot. Amikor egy meggyilkolt embert találtak a mezőn, akkor a tetemhez legközelebb eső város vénei meg kellett hogy mossák a kezüket és a következőt kellett mondaniuk: *"Nem a mi kezünk ontotta ki ezt a vért, és a szemünkkel sem láttuk"* (V.Móz. 21.7) Pilátussal azonban, nyilvánvalóan, nem ez a helyzet, még ha így is szeretné láttatni és látni magát!

Istentől való kötelessége, tiszte dönteni (ker. tanítás az államról), és ezt nem ruházhatja át másokra. Nem hivatkozhat a körülményekre - amikor valójában arról van szó, hogy "jó politikusként" a pozíciót választotta az igazság helyett. Nem vohatja ki magát a felelősség alól, sem a kézmosással, sem azzal, hogy azok belementek az egyezségbe: *"Szálljon ránk és gyermekeinkre az ő vére!"* Hiába hangzik ez el, nem vehetik le Pilátusról a bűn súlyát. Egymás közt megegyezhetnek, de Isten előtt semmi nem változik. Pilátus, aki babonás félelemben mossa kezeit ártatlansága jeléül, bűnös.

Gondolkozzunk el, miben hárítjuk másra a felelősséget a legkülönbözőbb helyzetekben. Pilátusnak is annyi oka volt erre: a forrongó tömeg, a sorozatos próbák kudarca, politikai pályafutása fenntartása, valamint az, hogy ő kimondta az igazat (igaz ember), és azok magukra vették a felelősséget. Négy súlyos és komoly érv mellett, hogy ő mindent megpróbált. Négy alapos indok, amellyel átruházhatja a felelősséget, megnyugtathatja lelkiismeretét. Hasonló helyzetben minden ember kapva kapna az alkalmon, hogy akár csak egyre támaszkodjon ezek közül.

Mi is mind ilyenek vagyunk: ahol lehet, másokat hibáztatunk. *Hol mosod kezeid, mondván, ez nem a te ügyed, neked már nincs közöd hozzá? Mi az a szereped, helyzeted, amiben - mégha látszólag át is ruházod a felelősséget - Isten nem ment fel téged?* Amíg az előbbiekben azt láttuk, hogy az önvédelem, az önigazság állítása nem tesz igazzá, úgy most azt látjuk, hogy a másokra hárítás, a felelősség alól való kibúvás szándéka is zsákutca.

Pilátus kézmosásával elhatárolódni próbál, ez azonban ne menti fel őt. Ez nem teszi őt sem ártatlan kezűvé, sem tiszta szívűvé. Nem alkalmas arra, hogy megálljon az egyetlen igaz bíró, az élő Isten előtt. Annak perében derül ez ki, aki az utolsó napon bírója lesz minden élőknek és már meghaltaknak.

III. A kézmosás örök hiábavalósága

...az, ami nyilvánvaló ebben a történetben. Pilátus mosakszik - de hiába; magát meg nem tisztíthatja, a felelősséget másokra nem háríthatja. A tömeg, úgymond, magára és utódaira veszi Pilátus bűnét, Jézus véré, életét. A valóság azonban egész más.

A valóság az, hogy Pilátus keze véres, szíve romlott. Az valóság az, hogy az én kezem és szívem, valamint a te kezed és szíved hasonlóképpen se nem ártatlan, se nem tiszta. Hiába mossuk, semmi sem változik.

A valóság az, hogy egyetlen egy van csak, aki megállhat Isten színe előtt: Jézus, aki tiszta szívű és ártatlan kezű. Ő az, akinek csak jót tevő kezét mi emberek átszegeztük, valamint egyedül az Atyára irányuló szívét még az Atya is elhagyta. Jézus veszi magára mind Pilátus, mind a tömeg, mind a vezetők bűnét. Jézusra száll saját maga meggyilkolása bűne. Azért, hogy mi, Pilátus és az elvakult tömeg leszármazottjai, megmosattassunk.

A szimbólikus kézmosás helyébe így lép a keresztség sákramentuma. *"Az Ő vére és Lelke az én lelkem tisztátalanságát, azaz minden bűnömet olyan bizonyosan elmossa, amilyen bizonyosan megmosattam külsőképpen a vízzel, ami a test tisztátalanságát szokta elmosni."* HK. 69. kérdés-felelet.

Hiábavaló kézmosások helyett jöjjünk ahhoz, aki egyedül meg tud tisztítani: az Úr Jézus Krisztushoz!